

God yversundhed

Af Signe Elkjær Bach, Ans Kvægpraksis
Erfamøde den 18. december 2018

Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne:
Danmark og Europa investerer i landdistrikterne

Miljø- og Fødevareministeriet
Landbrugsstyrelsen

Den Europæiske Landbrugsfond
for Udvikling af Landdistrikterne

LDP 2020

Dyrlæger&Ko
SUND KO - SUND ØKONOMI

Hvem er jeg...

- Kvægdyrlæge i Ans Kvægpraksis, Dyrlæge og Ko praksis
- Arbejdet med kvægrådgivning i 10 år
- Undervist dyrlæger i 3 år
- Specialiseret mig i yversundhed og kørt projekter med SAGRO, SEGES, Dyrlæger og Ko
- Hvorfor yversundhed... utålmodigt væsen vel

Yverbetændelser er en sygdom hos mennesker som manifesterer sig i kørne

Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne:
Danmark og Europa investerer i landdistrikterne

Miljø- og Fødevareministeriet
Landbrugsstyrelsen

Den Europæiske Landbrugsfond
for Udvikling af Landdistrikterne

LDP 2020

Dyrlæger & Ko
SUND KO - SUND ØKONOMI

Tidsbudget

- Koen har 24 timer i døgnet:
 - Æde/drikke ca. 5 timer
 - Socialisere/gå rundt ca. 2 time
 - Stå i sengebås ca. 3 timer
 - Ligge i sengebås ca. 11 timer
 - Dvs ca. 3 timer til at blive malket/stå på opsamlingsplads.

- For hver time koen ligger ned → blod tilførsel til yver 25% → 1 kg EKM ud over det hun ville producere stående ↑

Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne:
Danmark og Europa investerer i landdistrikterne

Miljø- og Fødevareministeriet
Landbrugsstyrelsen

Den Europæiske Landbrugsfond
for Udvikling af Landdistrikterne

LDP 2020

Time Budgets for Dairy Cows: How Does Cow Comfort Influence Health, Reproduction and Productivity?

Nigel B Cook Dip. ECBHM MRCVS
University of Wisconsin-Madison, School of Veterinary Medicine, Madison, WI 53706
nbcook@wisc.edu

Hvad laver jeg når jeg vurderer yversundhed?

- Der er to steder køerne samler yverbetændelserne op...
- Begge steder kan vurderes i malkegraven!
- Derfor bliver der sladret meget hvis man observerer en malkning:
 - Hvordan har køerne haft det mellem malkninger.
 - Hvordan er de blevet samlet op
 - Hvad de synes om opsamlings- og malkepladsen.
 - Hvad synes de om at blive malket
 - Laver malkeren et fornuftigt arbejde.... Eller mere arbejde til dyrlægen.

Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne:
Danmark og Europa investerer i landdistrikterne

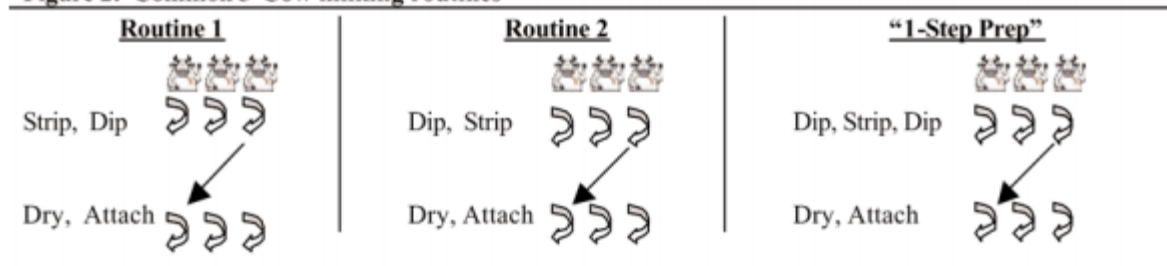

Fokus på malkeprocedurer

Køerne ELSKER rutine og vil belønne den:

- Undersøgelse i Wisconsin, 1998 viste at 63% af 338 besætninger brugte 4 forskellige forberedelser. De sidste 37% fordelte sig på 23 andre rutiner.

Figure 2: Common 3-Cow milking routines

- Standardiseret malkning → 5,5% højere ydelse sammenholdt med variabel rutine.

Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne:
Danmark og Europa investerer i landdistrikterne

Malkegrav klar til arbejde

- Rene malkesæt: pattegummi, slanger
- Lys, ventilation, gulvhøjde
- Handsker, klude
- Kemi: prædyp, pattedyp i RENE flasker

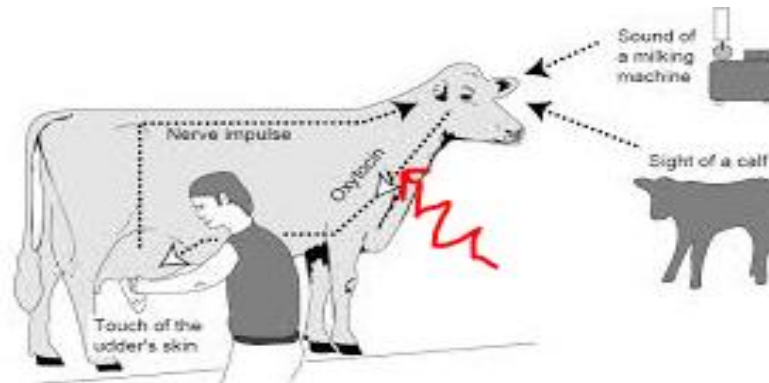
Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne:
Danmark og Europa investerer i landdistrikterne

Malkeprocedurer

Forberedelse

- Hvorfor?
- Prædyp: Brug sæbe til at opløse skidt, skal virke i 30 sek.
- Aftørring (papir/klud).
 - 1 klud pr ko. Vær særligt opmærksom på pattespids.
 - Skal vare i 20 sek. for ordentlig stimulering.
- Udmalk 3 kraftige stråler fra hver pat (se efter klumper, blod, råmælk).

Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne:
Danmark og Europa investerer i landdistrikterne

Fokus på malkeprocedurer

Stimulering kontra ingen:

- 4 % højere ydelse
- Højere mælkeflow og kortere malketid.
- 6 m og 18 sek kontra 5 min 30 sek (vinder 48 sek).

Table 4: Summary of six studies on the effect of stimulation on milking.

	No Stimulation	Optimal Stimulation
Milk Yield (lb/milking)	22.9	23.8
Milk Flow Rate (lb/min)	3.9	4.7
Machine on Time	6.3	5.5

Pam Ruegg, 2005

Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne:
Danmark og Europa investerer i landdistrikterne

Miljø- og Fødevareministeriet
Landbrugsstyrelsen

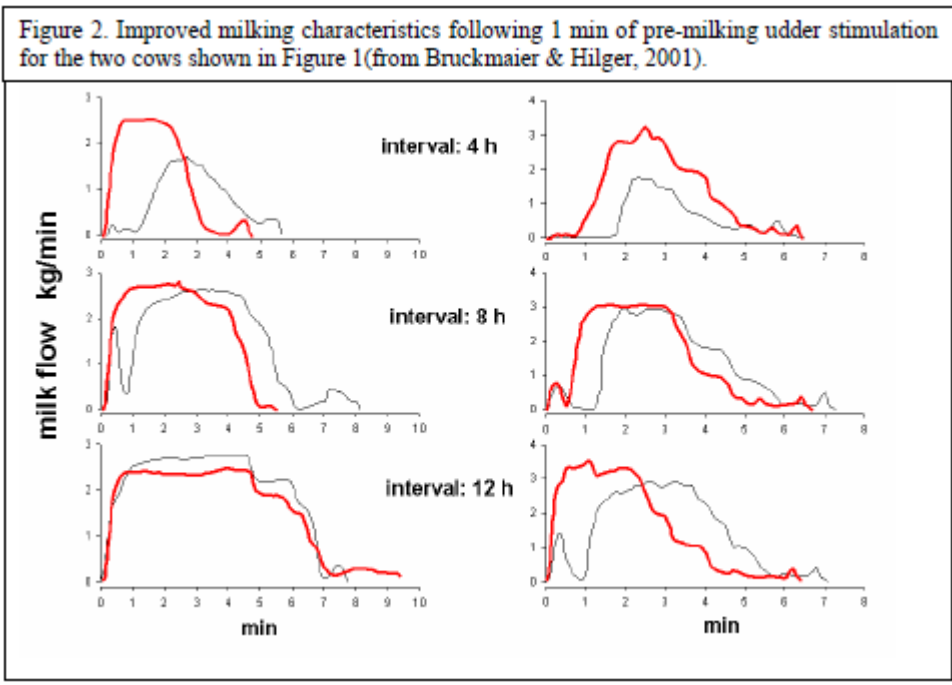

Den Europæiske Landbrugsfond
for Udvikling af Landdistrikterne

LDP 2020

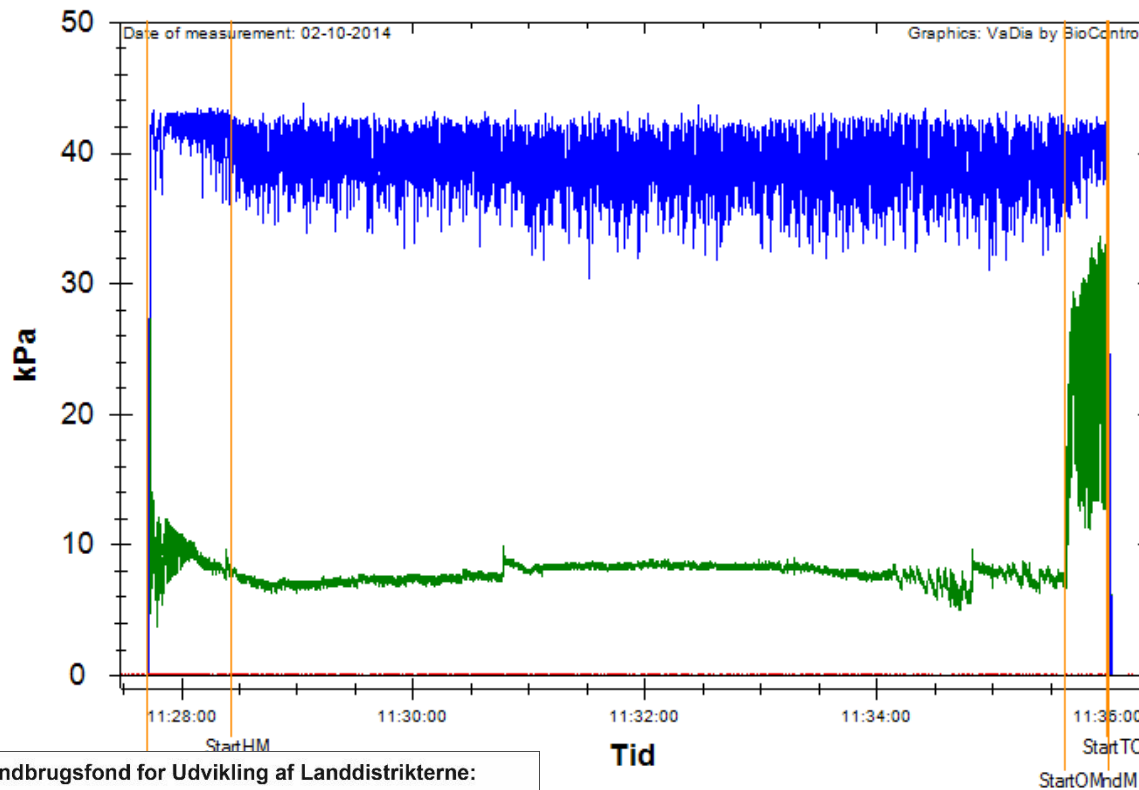
Forberedelse

Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne:
 Danmark og Europa investerer i landdistrikterne

VaDia (VacuumDiagnostics)

Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne:
Danmark og Europa investerer i landdistrikterne

Miljø- og Fødevareministeriet
Landbrugsstyrelsen

Den Europæiske Landbrugsfond
for Udvikling af Landdistrikterne

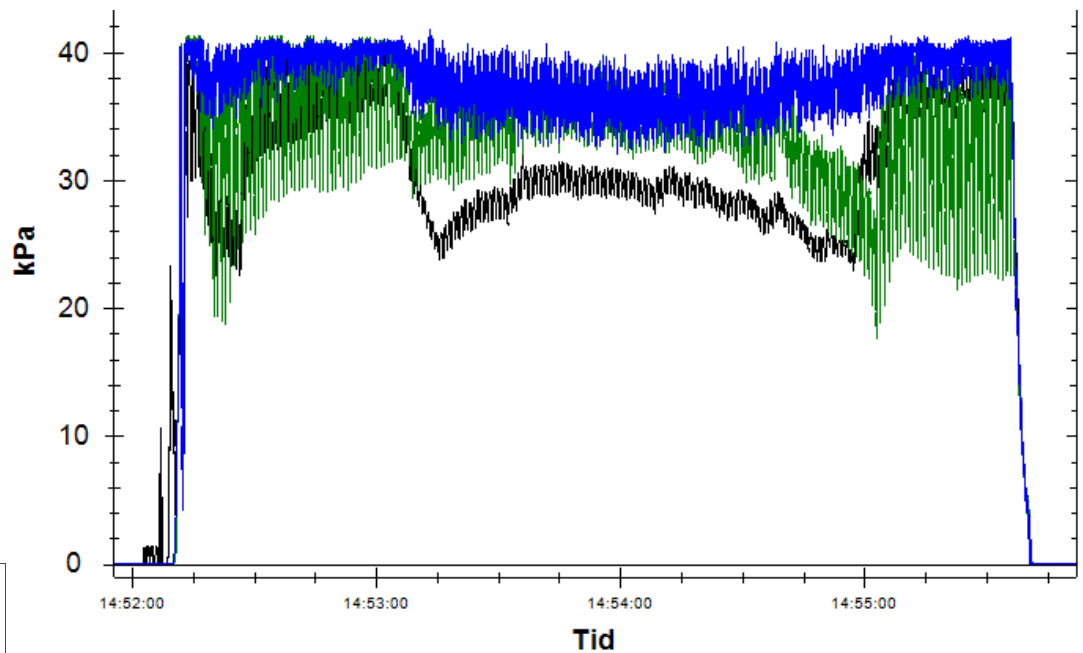
LDP 2020

Dyrlæger & Ko
SUND KO - SUND ØKONOMI

Bimodalkurver

- Maks. 5 % biomodale kurver ved 2 x malkning
- Maks. 10 % biomodale kurver ved 3 x malkning

Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne:
Danmark og Europa investerer i landdistrikterne

Miljø- og Fødevareministeriet
Landbrugsstyrelsen

Den Europæiske Landbrugsfond
for Udvikling af Landdistrikterne

LDP 2020

Dyrlæger & Ko
SUND KO - SUND ØKONOMI

ANS KVÆGPRAKSIS APS

Fokus på malkeprocedurer

- Påsætning efter 60-90 sek. → ordentligt nedlægning og formindsket belastning ved tommalkning.
- Forbered flere køer af gangen (find en rutine der passer i jeres stald).

Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne:
Danmark og Europa investerer i landdistrikterne

ANS KVÆGPRAKSIS APS

Fokus på malkeprocedurer

- Aftagning
 - Bliver ml/min
 - Er pat

dgl malkning, 600

Score 1: Normal

Score 4: Prolaps

Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne:
Danmark og Europa investerer i landdistrikterne

Fokus på malkeprocedurer

- Pattespray/dyp efter malkning:
 - Dyp bruger 50% mindre middel end spray.
 - Kontroller at der hænger en dråbe på hver pattespids efter behandling.
 - Brug midler med hudplejende effekt, især om vinteren.
 - Brug **rene** dybbeholdere uden returløb.
 - Brug jodholdigt middel i stafylokok/mykoplasma/b strep.besætninger.
 - Midlet skal have farve...!
 - Vær omhyggelig med opblandingen af midler 1:1 betyder **1:1**
- Hvor færdes køerne 30 min efter malkning, hvor pattekanal er åben

Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne:
Danmark og Europa investerer i landdistrikterne

Miljø- og Fødevareministeriet
Landbrugsstyrelsen

Den Europæiske Landbrugsfond
for Udvikling af Landdistrikterne

LDP 2020

Dyrlæger & Ko
SUND KO - SUND ØKONOMI

Kapacitet

- En malkecentral kan i princippet fyldes og tømmes 4,5 x i timen. Dvs hvert 13. min.
- Farmtest fra 2006: Variation på op mod 100%

Hvad hæmmer kapacitet:

1. Beskidte yvere
2. Uens forberedelse
3. Urolige køer
4. Mange i spand

Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne:
Danmark og Europa investerer i landdistrikterne

1. Beskidte yvere

- Lange hår på yvere
- Tynd gødning
- Mangelfuld
- Forkert ind

Score 1 Free of dirt or manure					Score 2 Slightly covered with dirt/manure					Score 3 Moderately covered with dirt/manure					Score 4 Mostly covered with dirt/manure									
1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	6	7	8	9	10	6	7	8	9	10	6	7	8	9	10	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	11	12	13	14	15	11	12	13	14	15	11	12	13	14	15	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	16	17	18	19	20	16	17	18	19	20	16	17	18	19	20	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	21	22	23	24	25	21	22	23	24	25	21	22	23	24	25	21	22	23	24	25

Total number of teat scores: _____
 Number of teats score 1: _____
 Number of teats score 2: _____
 Number of teats score 3: _____
 Number of teats score 4: _____

Percent of teats scored 3 and 4: _____

Teats scored 3 and 4 have increased risk of mastitis as compared to scores 1 and 2

DATE: _____
 FARM: _____
 GROUP: _____

DRING CHART

1 to 4 using the criteria below, of the table below the pictures, Xes under each picture.

SCORE 3
 Moderately covered with dirt
 30% OF SURFACE AREA

SCORE 4
 Covered with caked on dirt
 >30% OF SURFACE AREA

1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	6	7	8	9	10	6	7	8	9	10	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	11	12	13	14	15	11	12	13	14	15	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	16	17	18	19	20	16	17	18	19	20	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	21	22	23	24	25	21	22	23	24	25	21	22	23	24	25

Percent of Udders Scored 3 & 4: _____

Udders scored 3 and 4 have increased risk of mastitis as compared to scores 1 & 2

Number of udders scored 2: _____
 Number of udders scored 3: _____
 Number of udders scored 4: _____

Copyright 2002 © Pamela L. Ruegg, all rights reserved. Chart developed with input from Dan Schreiner and Mike Maroney

Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne:
 Danmark og Europa investerer i landdistrikterne

2. Uens forberedelse

The Copenhagen Spa
 Søballevej 5
 8640 Søby
 Tlf: 66 47 26 11
 www.kvaagohotel.com

MILKING ROUTINES

COW NO. 1:			
A) DIP ALL 4 TEATS WITH FOAM 	B) TEAT 1: <ul style="list-style-type: none"> • MASSAGE 3 TIMES, • RIND TEAT 2 TIMES, • STRIP-OFF 2 TIMES 	C) SAME WITH OTHER 3 TEATS	D) DIP ALL 4 TEATS WITH FOAM
COW NO. 2, 3 AND 4: SAME AS COW NO. 1.			
COW NO. 1:			
A) TAKE TOWEL, TWIST & TEASE 	B) FLIP TOWEL, DRY & TEAT TEATS WITH TOWEL IN A CIRCLE 	C) ATTACH CLIPPER 	
COW NO. 2, 3 AND 4: SAME AS COW NO. 1.			
COW NO. 6-9: SAME AS COW NO. 1-4.			
REMEMBER: USE TEAT SPRAY AFTER MILKING.			

Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne: Danmark og Europa investerer i landdistrikterne

3. Urolige køer

- Mangelfuld forberedelse
- Forkert indstillet pulsator/vacuum
- Usmidigt pattegummi
- U hensigtsmæssig slangeføring

Score 1: Normal

Score 2: Glat ring

Score 3: Ru ring

Score 4: Prolaps

Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne:
Danmark og Europa investerer i landdistrikterne

Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne:
Danmark og Europa investerer i landdistrikterne

Miljø- og Fødevareministeriet
Landbrugsstyrelsen

Den Europæiske Landbrugsfond
for Udvikling af Landdistrikterne

LDP 2020

Dyrlæger & Ko
SUND KO - SUND ØKONOMI

Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne:
Danmark og Europa investerer i landdistrikterne

Miljø- og Fødevareministeriet
Landbrugsstyrelsen

Den Europæiske Landbrugsfond
for Udvikling af Landdistrikterne

LDP 2020

Se EU-Kommissionen, Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne

Dyrlæger&Ko
SUND KO - SUND ØKONOMI

Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne:
Danmark og Europa investerer i landdistrikterne

Miljø- og Fødevareministeriet
Landbrugsstyrelsen

Den Europæiske Landbrugsfond
for Udvikling af Landdistrikterne

LDP 2020

Se EU-Kommissionen, Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne

Dyrlæger&Ko
SUND KO - SUND ØKONOMI

Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne:
Danmark og Europa investerer i landdistrikterne

Miljø- og Fødevareministeriet
Landbrugsstyrelsen

Den Europæiske Landbrugsfond
for Udvikling af Landdistrikterne

LDP 2020

Dyrlæger & Ko
SUND KO - SUND ØKONOMI

Se EU-Kommissionen, Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne

Klar til tage udfordringen op?

- Vi ved det meste... hvorfor flytter vi os så ikke?
- At ændre på yversundheden kræver:
 - Tålmodighed
 - Systematik
 - Målsætning
 - Uddelegering af ansvar
 - OPFØLGNING!!!

Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne:
Danmark og Europa investerer i landdistrikterne

Billeder fra dagen

